

финансовый кризис университета и пути выхода из него. Интернационализация высшего медицинского образования создает новые возможности и способствует повышению доступности высшего образования и его качества, внедрению инновационных методов работы в системах высшего образования, укреплению международного сотрудничества.

Ключевые слова: международная деятельность, высшее образование.

financia crisis of the university and ways out of it. Internationalization of higher medical education creates opportunities and promotes access to higher education and its quality, innovative practices in higher education, the strengthening of international cooperation.

Key words: international activity, higher education.

УДК 378.148:616

В.В. Черняк, О.С. Дев'яткіш, А.Г. Нікіфоров, Є.І. Лукачина
ВДНЗУ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

Одним із головних елементів, які необхідні під час викладання судової медицини іноземним студентам - це формування експертного компоненту лікарського мислення.

Ключові слова: судова медицина, судово-медичні експертні дослідження, інтернаціоналізація, іноземні студенти.

Судова медицина, як і патоморфологія є складовими морфологічної науки та необхідної базою для формування не лише експертного, а й клінічного мислення. Але необхідно зазначити, що викладання предмету у вищих медичних навчальних закладах має цілу низку принципових відмінностей. Студенти-іноземці, в тому числі й англійської форми навчання вивчають судову медицину за навчальними програмами та планами, які прийняті в Українських медичних вузах. Вивчення судової медицини проводиться з урахуванням особливостей судово-медичних експертиз, проведення яких регламентується карно-процесуальним кодексом України. При викладанні предмету іноземним студентам необхідно враховувати відмінності в законодавстві України та країн ближнього Сходу, Африки, Азії, де судово-медичні експертизи займають різне положення в законодавчому просторі. Переважна більшість іноземних студентів, що навчаються у ВДНЗУ «УМСА» з мусульманських країн. В багатьох країнах, в тому числі й ближнього Сходу, в проведенні експертних досліджень існує цілий ряд труднощів. Так, можливості проводити судово-медичну експертизу трупів та живих осіб значною мірою обмежені особливостями релігійних та етнічних традицій. Функції судово-медичної експертизи направлені лише на виконання запитів органів правосуддя. Відсутні законодавчі та інші документи, які регламентують різні сторони діяльності судово-медичних експертів. Існують значні обмеження штату судово-медичної служби, іноді взагалі відсутній спеціальний транспорт, не існує власних спеціалістів із судово-хімічних, судово-біологічних, медико-криміналістичних досліджень. Майже не має можливостей узагальнити результати судово-медичного дослідження із-за відсутності обліку документації та архівних даних. Внаслідок заборонів, які зумовлені морально-правовими нормами мусульманської релігії на розтин трупів, дані про смерть та її причини не відображають загальної картини. Якість виконаних судово-медичних експертиз також страждає, в зв'язку із тим що в багатьох випадках експертиза проводилась тільки шляхом зовнішнього огляду трупа. Внутрішнє дослідження проводиться значно рідше, навіть у випадках насильної смерті. При дорожньо-транспортних пригодах експертиза трупа також обмежується зовнішнім оглядом. Отже, можливості для проведення досліджень трупів досить обмежені, перш за все внаслідок релігійних звичаїв.

Під час практичних занять студенти присутні при проведенні судово-медичних експертиз трупів, а також при обстеженні живих осіб на клінічній базі - у відділеннях бюро судово-медичної експертизи. Також, на базі кафедри практичні заняття за темами проводяться з використанням макропрепаратів та муляжів, фотоілюстрацій. Для покращення експертних та клінічних навичок на практичних заняттях значна увага приділяється дослідженню ушкоджень кісток та м'язних тканин, відстежуючи алгоритми опису. Це здійснюється ще також завдяки широкому використанню тестового контролю. Для кращого засвоєння лекційного курсу та при проведенні практичних занять постійно застосовується ілюстраційний матеріал: таблиці, графлогічні схеми, слайди, ілюстрації, мультимедійні презентації. Тому, наявність добре підбраного дидактичного матеріалу за темою практичного заняття дозволяє привернути увагу студента, підвищити його зацікавленість до предмета, сприяє закріпленню набутих під час заняття знань. Саме такі методики вважаються необхідними, коли під час проведення практичних занять не завжди є можливість продемонструвати розтин або мультимедійну демонстрацію судово-медичного дослідження з тієї чи іншої причини, які б відповідали темі практичного заняття. Розроблені методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та тем, що підлягають самостійному вивченню, а також тестові навчальні завдання, які безумовно, сприяють покращенню засвоєного матеріалу.

Тому, викладання предмету іноземним студентам проводиться з урахуванням зазначених особливостей, що і відображає певною мірою інтернаціоналізацію вищої медичної освіти. Серед позитивних моментів слід відзначити меншу кількість пропусків практичних занять та лекцій протягом року, оскільки оцінка з дисципліни, залежить від щоденного поточного оцінювання. Необхідно зазначити, що за останні роки студенти беруть активнішу участь в науковій роботі, починаючи з молодших курсів. Так, кількість бажаючих відвідувати студентський науковий гурток значно збільшилась за останні три роки. Реорганізація структури практичного заняття підвищила ефективність контролю та рівня практичних навичок, сприяє підвищенню значення кожної поточної оцінки. Сучасні стандарти викладання у вищому медичному закладі, зокрема проведення практичного заняття, вимагає використання різних видів роботи, які б охоплювали в повному об'ємі всю студентську

аудиторію. Дана система оцінювання знань сприяє активації пізнавального процесу, а також дозволяє викладачам якісно і водночас швидко оцінити кожного студента. При цьому, важливо стандартизувати процедуру оцінювання засвоєння знань з кожного виду діяльності, передбаченого програмою та навчальним планом, а також проведенням підсумкового модульного контролю. Впровадження кредитно-модульної системи, сучасних технологій викладання, тестування спрямовані на кінцеву мету - поліпшити знання студентів. Але, необхідно зауважити, що запровадження та перехід до інноваційних технологій у навчальному процесі не повинен приводити до повного знищення традицій української медичної школи.

Студенти 3 курсу стоматологічного факультету та 4 курсу медичного факульту №1 та №2 на курсі судової медицини навчаються згідно вимог КМС. Це передбачає не лише підготовку лікаря європейського зразка, але й отримати диплом нашої країни працювати в будь-якій країні Європи. Кредитно-модульна система навчання передбачає відповідність наших програм з світовими дисциплінами.

Отже, в медичному вузі головним завданням педагогічного процесу під час вивчення судової медицини є навчити студентів застосовувати знання, вміння та навички у вирішенні типових завдань: первинний огляд трупа на місці його виявлення, обстеження потерпілого для встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, дослідження трупа з метою визначення причини смерті та ін. Сама методика та плани викладання судової медицини студентам медичного і стоматологічного факультетів передбачає акцентування уваги на виконання експертних функцій в різноманітних умовах, а саме: комбіновані види травм, дослідження трупів невідомих осіб, експертиза розчленованих, ексгумованих трупів та їх кісткових залишків, визначення причини смерті при конкуруючій патології. Навчальний процес передбачає не лише контроль і оцінку знань студентів, але і якість їх теоретичної та практичної підготовки в процесі позааудиторної, а також самостійної роботи на практичних заняттях, вирішення творчо-експериментальних завдань під час науково-дослідницької діяльності. Набуті знання з попередніх морфологічних кафедр є не лише базовими, але в подальшому необхідними для практичної діяльності кожного лікаря. Вихідний рівень знань із всіх розділів морфологічної науки та судової медицини, як її складової - необхідний фундамент для формування у майбутнього лікаря не лише клінічного, але й експертного мислення.

Надумок

Очевидним є той факт, що в основі цих знань з морфології лежить єдина медична інформаційна база, але поряд з цим, існують і деякі аспекти судової медицини, як науки та дисципліни. На відміну від клінічних дисциплін, діагностичний процес в судовій-медицині використовує об'єктивні дані та безпосередньо, спрямовані на аналіз та синтез умов виникнення пошкоджень і причин смерті. Тому, одним із головних елементів, що необхідні під час викладання судової медицини, безумовно, це формування у студентів експертного компоненту лікарського мислення. Дане положення визначає основну мету викладання судової медицини, яка може бути досягнута завдяки оволодінню судово-медичними знаннями та практичними навичками.

Література

1. Туманская Л.М. Особенности преподавания патологической анатомии и судебной медицины англоязычным студентам / Л.М.Туманская [та ін.] // - Чернівці: Медуніверситет, 2007. - С. 220-221.
2. Михайличенко Б.В. Судова медицина: навчально-методичний посібник / Б.В. Михайличенко [та ін.] // - К.:МП «Леся», 2001. - 416 с.

Реферати

ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ СУДЕБНОЙ МЕДИЦИНЫ ИНОСТРАННЫМ СТУДЕНТАМ

Черняк В.В., Десяткин А.Е., Никифоров А.Г., Лукачина Е.И.

Одним из главных элементов, которые необходимы при преподавании судебной медицины иностранным студентам - это формирование экспертного компонента врачебного мышления.

Ключевые слова. судебная медицина, судебно-медицинские экспертные исследования, интернационализация, иностранные студенты.

FEATURES OF TEACHING FORENSIS MEDICINE TO FOREIGN STUDENTS

Chernyak V.V., Devyatkin A.E., Nikiforov A.G., Lukachina E.I.

One of the most important element, which need for teaching forensics medicine to foreign students is formation expert components of doctors thinking.

Key words. forensics medicine, forensics-medical expertice researcy, internationalisation, foreign students.

УДК 378.147-057.875:[611-013+611-018]/.018.1

С.М. Шамало, Т.Я. Рудюк, Ю.Б. Чайковський, А.С. Демичук, В.І. Рудюк
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, м. Київ

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО МЕТОДУ «МОЗКОВОГО ШТУРМУ» ПРИ ВИКЛАДАННІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ

Робота присвячена вивченню результатів впровадження інтерактивного методу навчання «мозкового штурму» в процес викладання тематичних занять з гістології, цитології та ембріології у групах іноземних студентів. Встановлено, що обраний метод мав значний позитивний вплив на результати, отримані згідно розроблених критеріїв оцінки успішності навчання студентів. Якісні і кількісні показники дали підставу до масштабнішого використання наших напрацювань у практиці викладання гістології, цитології та ембріології у вищих медичних закладах.

Ключові слова: інтерактивні методи, мозковий штурм, навчальний процес, студенти.

Термін «мозковий штурм» (Brainstorming) - запропонований у 1937 році А. Осборном [6]. У англо-російському словнику Мюллера brain-storming перекладається як напад, душевне потрясіння; в словнику Гальперина той же термін перекладається як: напад безумства, блискача ідея, чудовий план; у словнику Вебстера